

1. Obiekt 350

ZESPOL KOŚC.FARNEGO P.W. TRÓJCY ŚW./Karta zbiorcza/.

2. Czas powstania

XIV-XX wiek

3. Miejscowość

KROSNO

4. Adres

ul.Porcjusza

nr hipoteczny lwh 343

5. Przynależność administracyjna

województwo krośnieńskie

gmina Krosno

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo rzeszowskie

powiat Krosno

8. Właściciel i jego adres

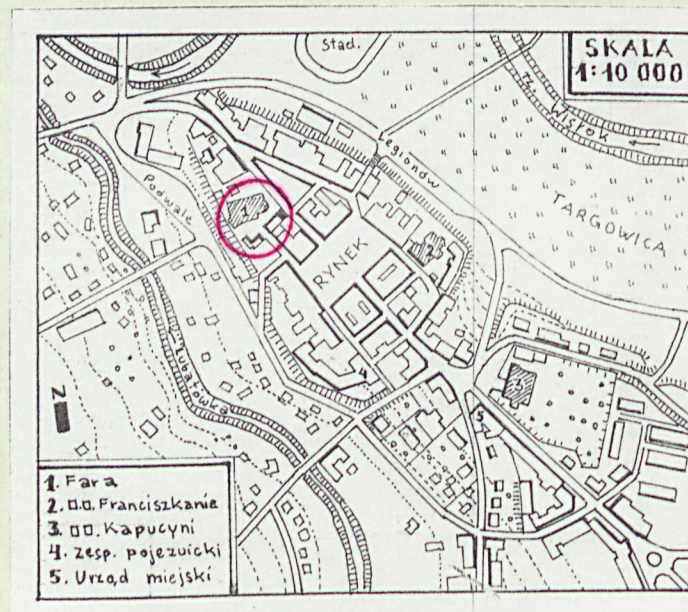
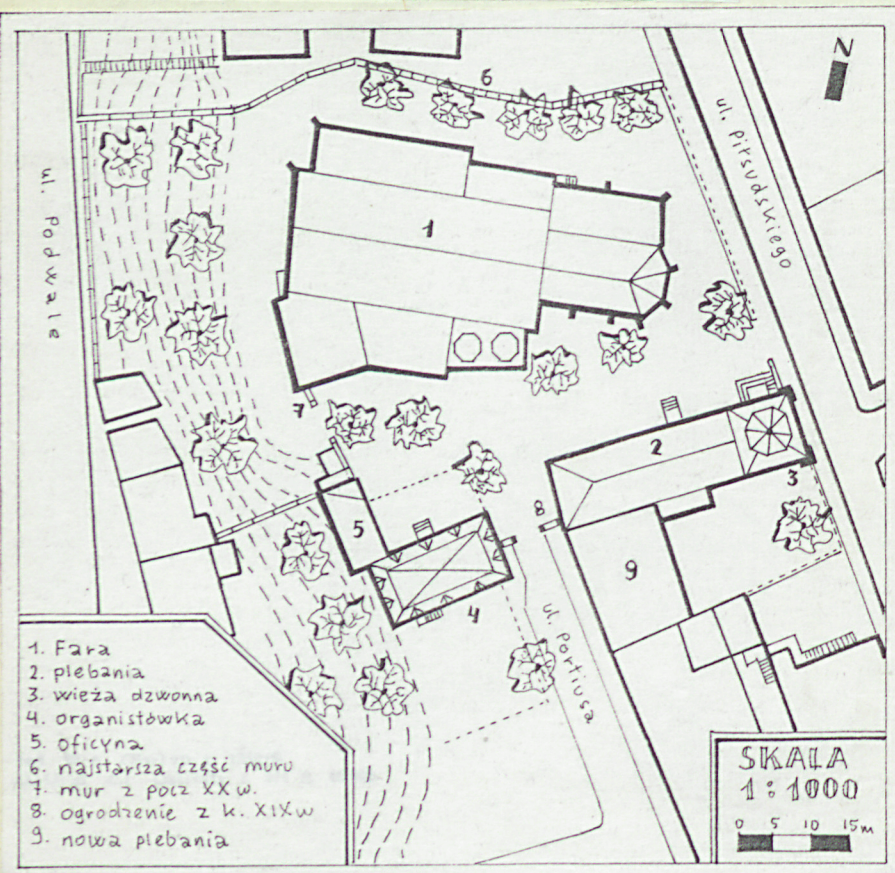
Par.rzym-kat. przy kościele
Trójcy Św.; diec. przemyska

9. Użytkownik i jego adres

J.W.

10. Rejestr zabytków

Nr 3 data 21.11.1948

Parafia w Krośnie powstała prawdopodobnie w 1342 roku. Pierwotny kościół był drewniany, kolejny zbudowany zapewne w 1365 murowany, został zniszczony w czasie pożaru w 1456 roku. W czasie budowy obecnego w 3-tercji XV w. wykorzystano część jego fundamentów. Nowy kościół został powiększony tak, że jego elewacja zach. oparła się o mury obronne. Włączono w jego obręb wieżę obronną oraz starsze kaplice od str. pn. Od str. pd. dobudowano nowe kaplice. Proces kształtowania przestrzeni kościoła zakończony został w czasie gruntownej jego przebudowy w latach 1638-46. J. Garbaciak podejmując próbę rekonstrukcji otoczenia fary z II poł. XVI w. podaje, iż plac koło fary ograniczony był od wsch. ul. Szewską - głównym traktem prowadzącym z rynku ku bramie Krakowskiej. Druga ulica ku farze wychodziła z naroża pn.-zach. rynku i wiodła ku kościołowi/ ob. ul. Porcjusza/. Przy jej końcu stała plebania. Wokół kościoła znajdował się cmentarz, który w miarę rozrastania przesunął się w str. pd. wzdłuż muru obronnego. Domy mieszczańskie otaczały kościół kołem. Być może plac przykościelny wydłużony między murem obronnym a ul. Szewską miał kształt zbliżony do elipsy, na co wskazuje ob. przebieg muru od pn. Przy kościele istniał też domek dzwonnika w pobliżu plebanii. Dzwonnica znajdowała się na cmentarzu od str. pn. J. Garbaciak wymienia również szkołę parafialną, która znajdowała się od str. pd.-zach., może na miejscu obecnej organistówki. W 1634-38 roku wybudowano nową murowaną plebanię oraz wieżę dzwonną, istniejące do dziś.

/c.d. tekstu na wkładce/.

Zespół usytuowany w obrębie starego miasta w jego pn.-zach. części, na brzegu skarpy stromo opadającej w dolinę rzeki Lubatówki, w pobliżu rynku. Na obszernej dość regularnej parceli opadającej od zach. ku ul. Podwale, od wsch. ograniczonej ul. Piłsudskiego. Od pd. doprowadza doń ul. Porcjusza wychodząca z pn.-zach. naroża rynku. Granica pn. parceli ma przebieg nieregularny. Teren zabudowań jest płaski z lekkim spadkiem ku zach. i pn. otoczony ogrodzeniem kamiennym i metalowym. Od pd. do plebanii i organistówki przylegają ogródki również ogrodzone. Kościół ułożony jest pośrodku działki, odwrócony fasadą w kierunku skarpy. Plebania wraz z wieżą dzwonną tworzą zwarty kompleks od str. pd. Naroże pd.-zach. oskrzydla organistówka z oficyną. Wieża z kościołem stanowią dominantę w sylwetce miasta. Plac przed kościołem od strony ul. Porcjusza wzdłuż plebanii jest brukowany kostką granitową i wykładany płytami cementowymi. Główna brama ułożona jest od str. ul. Porcjusza, boczne od ul. Piłsudskiego. Obejście wokół kościoła wykładane płytami kamiennymi i cementowymi. Wzdłuż plebanii i prezbiterium od str. pd. ogródki kwiatowe. Wzdłuż muru pn. trawnik. Ogródki od pd. niezagospodarowane. Wzdłuż obwodu kościoła drzewostan. Skarpa zach. niezagospodarowana, z drzewostanem.

W skład zespołu kościoła farnego wchodzi następujące obiekty:

1. Kościół farny p.w. Trójcy Św.
2. Plebania.
3. Wieża dzwonna.
4. Organistówka z oficyną.
5. Ogrodzenie.
6. Oraz nie mająca wartości historycznej - nowa plebania.

14. Kubatura

15. Powierzchnia użytkowa

6.800 m²

16. Przeznaczenie pierwotne

sakralne, mieszkalne, sepulkralne

17. Użytkowanie obecne

sakralne, mieszkalne.

19. stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

Układ przestrzenny dobrze zachowany.

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

W okresie powojennym prowadzono prace remontowe na bieżąco i porządkowano teren wokół kościoła. Dawny mur od str. wsch. zastąpiono nowym ogrodzeniem.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Należy uporządkować skarpe od str. zach. Zaprojektować niską zielenie nie zasłaniającą elewacji zach. kościoła.

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Plan katastralny Gminy Miasta Krosna z 1851 roku.
WAP Przemyśl.

22. Bibliografia

Kat.Zab.Szt. w Polsce .Seria Nowa.T.I.,z.1.Krosno,
Dukla i okolice,oprac.E.Śnieżyńska-Stolotowa,Fr.Stolot,
W-wa, 1977., Sarna W.; Opis powiatu krośnieńskiego,
Przemyśl 1898.,J.Garbacik,Zabudowa Krosna w XVI wieku,
w.Krosno, studia z dziejów miasta i regionu,red.J.Gar-
bacik,T.I. Kraków 1972,St.Cynarski; Krosno w XVII i
XVIII w. w.:Krosno,studia z dziejów...

23. Źródła ikonograficzne i fotogramalia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Akwarela S.Bieszczada, Widok na farę od strony zach.
Obraz z pocz. XX w. w zbiorach Muz. Okręg. w Krośnie.

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst.....mgr Antoni Bosak,I.1994r. *A. Bosak*
imię, nazwisko, data, podpis
plany, rysunkimgr Antoni Bosak, I.1994r. *A. Bosak*
imię, nazwisko, data, podpis
zdjęcia lotogr.....mgr Antoni Bosak, I.1994r. *A. Bosak*
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

1 wkładka

1. Miejscowość Krosno	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Fara /karta zbiorcza/	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
--------------------------	---	--

c.d. tekstu z pkt.12.

St.Cynarski rekonstruuje wygląd otoczenia kościoła w XVII w. stwierdza, iż cmentarz otoczony był murem, wewnątrz którego były Stasje Męki Pańskiej. Z zabudowań wymienia dom plebana, domki miansjonarzy, szkołę paraf. i dzwonnice.

W 1756-61 rozebrano mury obronne.

Być może z tego czasu pochodzi murowany z kamienia budynek obecnej organistówki. Pod koniec XVIII w. administracja austriacka zakazała pochówku przy kościele. Cmentarz z czasem uległ likwidacji. W poł.XIX wieku, jak wynika z przekazów ikonograficznych teren kościoła otoczony był murem kamiennym, nie był zadrzewiony. Pod k.XIX wieku wykonano część nowego ogrodzenia. Na początku XX w. dobudowano oficynę przy organistówce oraz odcinek zach. muru ogrodzenia. Plac przy kościele został wybrukowany. Po wojnie w czasie remontu dzwonnicy wybudowano nowe ogrodzenie od str. wsch. w miejscu wcześniejszego muru.

Wkładkę założył: mgr. Antoni Bosak, I.1994 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: _____
jed. W.A. Olsztyn z. 135/S
OZGraf. Z.P. Ostróda z. 676 n. 40 000

Wzór ODZ 1978 r.